

קביעת מחיר החלב ליצרן בארצות שונות

ורעיונות עם מספר יצרנים מטפחים בכל ארץ מוזכרת. אין זה מוריד מערך התגובות, כי עיקר הכוונה היתה לבחון, אם ואיך המחירים עשויים להשפיע על הטיפוח, כיווניו והאינדקסים הנהוגים. אין כאן כל התייחסות להשפעות במרוצת השנים שנבעו מרמת אינפלציה כזאת או אחרת, אם היתה. כאן נסתפק בהבאת שתי הטבלאות הרלוונטיות העשויות לעניין את ציבור

בחברת יוני 2000 של Holstein International, בטאון העוסק בעיקר בהבטים הגנטיים של גידול וטיפוח בקר לחלב והשפעתם האהדדית על התוצאות הכלכליות שלהם, קראנו תיאור כאילו משווה של יחס היצרנים לטיפוח ותלותו במחיר החלב ואופן קביעתו. הדעות היו שונות עם הדגשים שונים לכאן ולכאן – אכן התיאור איננו יכול להיות יותר מאשר אוסף של ראיונות

טבלה 1. מחיר הבסיס ליצרן החלב בארצות שונות, כל המחירים נקובים באירו (E) המטבע של האיחוד הכלכלי האירופי.

הארץ	מחיר בסיס ק"ג חלב	שומן %/E	חלבון %/E	שומן %/E	חלבון %/E
אוסטרליה	-0.017	1.26	3.03	-	-
קנדה	-	4.04	6.46	-	-
דנמרק	0.29	-	-	+/-0.033	+/-0.045
	4.2%/3.4%	-	-	+/-0.061	+/-0.031
צרפת	0.28	-	-	+/-0.041	+/-0.031
	3.8%/3.2%	-	-	+/-0.047	+/-0.024
גרמניה	0.28	-	-	+/-0.033	+/-0.034
	3.7%/3.4%	-	-	+/-0.067	+/-0.026
בריטניה הגדולה	-	-	-	-	-
אירלנד	0.26	-	5.21	-	-
	3.6%/3.3%	-	1.81	+/-0.025	+/-0.025
איטליה	0.37	-	-	-	-
	3.7%/3.2%	-	-	-	-
הולנד	-0.031	3.54	-	-	-
ניוזילנד	-0.0653	0.70	-	-	-
שוויץ	0.49	-	-	-	-
	4.1%/3.2%	-	4.51	-	-
ארה"ב	-	2.41	-	-	-

וכדומה) המשפיעים על המחיר הכולל והסופי שיקבל היצרן. בארצות חו"ל גם מתחשבים בעונת הייצור (מחיר דיפרנציאלי) ואפילו בכמות החלב שהיצרן הבודד מספק למחלבה. למשל, ידוע לי שבגרמניה ישנן מחלבות המשלמות ליצרן של 500,000 ק"ג חלב/שנה 1.8 פניג/ק"ג יותר, מאשר ליצרן המספק רק 150,000 ק"ג בשנה. יש שקונים את היצרן בכ"ו פ"ק"ג ככל שהוא זקוק לשתי הובלות חלב ביממה, בעוד יצרן המסתדר עם הובלת חלב פעם ביומיים מקבל בונוס של עד 2 פ"ק"ג. הכל תוצאה של יכולת אחסון חלב בקירור

הבוקרים שלנו, בתוספת הסברים לעניין. באותה תקופה, מחיר החלב ליצרן בישראל (מחיר המטרה) היה 146.3384 אג"/ליטר בשער המשק, שווה-ערך ל-0.37 אירו (=0.3457 דולר ארה"ב) באותה עת. ההבדל הבולט למדי בין המצב בארצות הני"ל לבין ישראל היה בתכולות – 3.34% שומן, 3.12% חלבון בק"ג חלב תקני. חלב בתכולות שונות זכה לפרס/קנס עבור הפרשי תכולה בהתאם, ביחס ערכי של 1:3 (חלבון:שומן).

כמובן וידוע, ישנם עוד מדדים של איכות (סת"ס, ספירת חיידקים, חומרים מעכבים

תשלומים ותנאים מועדפים – לבין האופי הקואופרטיבי של הבעלות על המחלבה. יש מן ההיגיון בדבר, כי ברוב המקרים כל היצרנים חברי הקואופרטיב מושקעים כספית בבעלות על המחלבה וכספם יכול היה להניב תשואות במסגרות שונות שלא במחלבה.

במשק. אפילו יש מקומות המזכים את היצרן עבור חלב בעל שומן קשה יותר, חומצת-שומן, וכו'.

במקרים רבים, בה מדובר במחלבות קואופרטיביות, נוצרת סתירה בין רצון המחלבה להטיב עם היצרנים הגדולים בדרך

טבלה 2. סקירת האינדקסים הנהוגים בארצות העיקריות בטיפוח בקר חלב מגזע הולשטיין, אשר להן יחסי ק"ג חלבון:ק"ג שומן באינדקס הטיפוח, ואשר בהן נוהג מחיר בסיס שלילי (-) או לא (0) עבור ק"ג חלב.

הארץ	אינדקס	ק"ג חלבון:ק"ג שומן	ק"ג חלב
אוסטרליה	ASI	1:3	-
בלגיה	Inet	1:4	-
קנדה	LPI	1:4.5	0
דנמרק	S-index	1:2	-
צרפת	ISU	°	0
גרמניה	RZG	1:4	0
בריטניה	PIN	1:6	-
אירלנד	RBI	1:4.5	-
איטליה	ILQM	1:11	-
יפן	NTP	1:8	-
הולנד	Inet	1:6	-
נירזילנד	BW	1:7.5	-
דרום-אפריקה	BVI	1:1.5	0
ספרד	ICO	1:1.5	0
שבדיה	TMI	1:1.5	-
שוויץ	Isel	1:1.5	0
ארה"ב	TPI	1:3	0
ישראל	PD96	1:5.44	-

° האינדקס הצרפתי מבוסס על ק"ג רי% חלבון, ולא על שומן.

החלבון. בממוצע ישנו יחס של 1:5 חלבון:שומן, החל מ-1:15 בדרום-אפריקה ועד 1:11 באיטליה.

אפשר לחזות, שגם בעתיד הנראה לעין החלבון והשומן יהיו את דגל הטיפוח, וזאת בלי לרצות להמעיט בערכן של תכונות תורשתיות אחרות – הישרדות, מהירות חליבה, פוריות, מבנה גוף, התאמה לתנאי אקלים ועוד. התשובה תימצא בסופו של דבר תמיד בשורה התחתונה: איזו היא הפרה הכדאית יותר בתנאים נתונים של אחזקה, הזנה, חליבה וניהול בכלל זה, ומה תהיה עלות שינוי התנאים הקיימים ביחס לתועלת ניתנת לחיזוי.

מדרכי מלען

די להתבונן בטבלה 2 ולהיווכח בהדגשים השונים בין ארצות באשר לערכם היחסי של שומן וחלבון בחלב. השוני בהדגשים מקורו באופני השימוש בחלב ורכיביו – האם יותר חלב שתיה ותוצרת נגרת, או דוקא גבינות עשירות שומן, או שמא חמאה ואבקת חלב – אם לשימוש מקומי ואם ליצוא. אמנם, אינדקס הטיפוח בכל ארץ וארץ מכיר שורה פחות או יותר גדולה של סעיפים ותכונות נמדדות – יצרניות ואחרות – אך נדמה לי שלא אטעה בהרבה בהנחה שהצד הכלכלי של הענף קובע את חלקו העיקרי של האינדקס תוך מתן משקל שונה מארץ לארץ לערך השומן וערך